

Til Musikkutvalget

Deres ref.: NOU
Vår ref.: NMR
Saksbehandler: LG
Dato: 31. desember 2024

Innspill til NOU-en om musikkfeltet

Norsk musikkråd (NMR) takker for muligheten til å gi innspill til arbeidet med NOU-en om musikkfeltet.

NMR og Musikklivets studieforbund (MSF) er det frivillige musikklivets nasjonale nettverks- og opplæringsorganisasjoner. Felles for NMR og MSF er våre 14 fylkesmusikkråd og om lag 100 lokale musikk- og kulturråd.

NMR er både en samarbeidsarena og en interesseorganisasjon for musikklivet i Norge. Vi er en paraplyorganisasjon for Norges frivillige musikkliv med 40 medlemsorganisasjoner som til sammen utgjør 6 650 lag og ensembler og ca. 250 000 medlemskap.

Sammen med våre regionale og lokale råd og våre medlemsorganisasjoner jobber NMR for at flere skal få utøve og oppleve musikk og for at alle som utøver, fremfører musikk skal få muligheten til å utvikle seg. Vi representerer det organiserte musikklivet og er en forutsetning for et vitalt musikkliv og som sikrer medvirkning og deltakelse over hele landet.

Musikklivet er avhengig av samhandling mellom det offentlige, frivilligheten, amatører og profesjonelle. En sentral prioritering for NMR er derfor samarbeid om læring og kompetanse, med det offentlige og mellom frivillige og profesjonelle.

NMR jobber med følgende:

- å fremme bedre rammebetingelser på vegne av medlemsorganisasjonene våre
- å forvalte offentlige tilskudd til det frivillige musikklivet
- å yte tjenester til medlemsorganisasjoner og musikklivet for øvrig

I 2023 disponerte NMR 111 millioner kroner i tilskuddsmidler til ulike organisasjoner og aktiviteter.

NMRs innspill til Musikkutvalgets arbeid er basert på vår visjon som er musikkglede for alle med fokus på inkludering og rekruttering, musikkens betydning for helse og livskvalitet og musikk i levende lokalsamfunn.

NMR skal sørge for at alle får muligheten til å oppleve og utøve musikk i alle livets faser og over hele landet. Dette gjelder utøvere på alle nivåer, arrangører, publikum, tillitsvalgte m.fl. Vi jobber derfor for følgende:

- Bred deltakelse, rekruttering og inkludering
- Gode rammebetingelser
- Tilgang på egnede lokaler
- Samspill mellom profesjonelle og frivilligheten

Oppsummert trenger musikkfrivilligheten drift, kompetanse, ressurser og infrastruktur som sikrer ivaretagelsen av musikklivets behov for og tilgang på:

- Utstyr og instrumenter

- Egnede lokaler
- Dirigenter/pedagoger/instruktører
- Kompetansebygging
- Stabil foreningsdrift
- Løpende og stabil aktivitet

Dette forutsetter brede støtteordninger som ikke legger for mange eller for detaljerte føringer på organisasjonstype, målgruppe eller aktivitet.

Med dette som utgangspunkt følger NMRs innspill til Musikkutvalget arbeid. For øvrig viser vi også til fylkesmusikkrådenes innspillsdokument "Felles innspill fra fylkesmusikkrådene".

Hva er de fremste virkemidlene for å opprettholde og utvikle aktivitet i ensemblene, arrangørene og foreningene som dere representerer?

- Forutsigbar og tilstrekkelig finansiering til drift av sentralledd, regionledd og lokallag
- Stabil foreningsdrift lokalt og regionalt
- Dialog med kommune og fylkeskommune som sikrer medvirkning og samarbeid
- Sterke sentralledd som kan bidra til å sikre engasjement, rekruttering og kompetansebygging over hele landet

Hva er det eller de viktigste tiltaket for at flere skal kunne delta i musikklivet på fritiden, være seg innenfor foreningslivet eller i det egenorganiserte?

- Forenkling av støtteordningene ved å forsterke og utvikle eksisterende ordninger fremfor å etablere nye ordninger
- Kompetansebygging nasjonalt, regionalt og lokalt med fokus på å nå ut til og ta imot barn og unge med særskilte behov
- Kommuner som tar ansvar ved å legge til rette for medvirkning og samarbeid lokalt, så vel som kommunal bistand og finansiering

Regional og nasjonal finansiering kan ikke erstatte kommunenes ansvar for å støtte og ivareta det lokale kulturlivet, og vi må derfor unngå at kommunenes overføringer til kulturfrivilligheten kuttes når sentrale/nasjonale støtteordninger forsterkes.

Hva er de viktigste temaområdene til feltet dere representerer; hvilke problemstillinger og mulige tiltak mener dere utvalget bør se nærmere på?

- Helhetlig gjennomgang av Kulturdepartementets og Barne- og familiedepartementets tilskuddsportefølje
- Forskriftsfeste spillemidlenes kulturandel og sikre av at midlene benyttes på kulturfrivilligheten
- Kartlegge lokallagenes finansiering, hvilke kilder de mottar midler fra og hvor mye tid de bruker på å skaffe finansiering
- Vurdere tiltak som kan gjøre hverdagen enklere for lokale lag og foreninger
- Likebehandling av idrett og kulturlivet

Et bredt utvalg av skreddersydde støtteordninger er bra, men jungelen av støtteordninger er samtidig krevende både for lokallag og sentralledd. Lokallagene trenger tilstrekkelige og forutsigbare driftsmidler fremfor stadig

flere prosjektordninger. Nasjonale musikkorganisasjoner trenger tilgang på forutsigbar og langsiktig finansiering til blant annet kommunikasjon, rekruttering og kompetansebygging i tillegg til drift.

Det er krevende å være lokal tillitsvalgt med et mylder av støtteordninger, økende kostnader, krav fra offentlige myndigheter, skiftende politiske satsingsområder mv. Musikkdrift er kostnadskrevende, blant annet knyttet til instruktører, dirigenter og lokaler. Ved å forsterke og utvide Frifond organisasjon kan en del av disse utfordringene reduseres.

Krav om egenbetaling for å være «tellende medlem» må tas opp til vurdering. Flere musikkorganisasjoner viser til at dette kravet er problematisk i inkluderingsøyemed, da organisasjonene og lagene ikke får tilskudd for medlemmer med kontingentlemping.

Inkludering, rekruttering og deltakelse

For å lykkes med inkludering, rekruttering og deltakelse trengs det kontinuerlig og langsiktig satsing. Dette oppnås kun ved å opprettholde arbeidet over tid. Musikklivet trenger følgende for å lykkes med inkludering, rekruttering og deltakelse:

- Kontinuerlig og langsiktig satsing
- Mulighet til å ha et særskilt fokus på frafall
- Ressurser til å bygge med barrierene
- Kompetansebygging
- Skreddersydde tiltak for eldre målgrupper

I tillegg til en kontinuerlig satsing på rekruttering er det behov for et særskilt fokus på å forebygge frafall, særlig i aldersgruppen 13-19 år.

Vi må bygge ned barrierene, og ISFs nye rapport “Økonomiske barrierer for barn og unges deltakelse i kulturfrivilligheten” viser at barrierene for deltakelse er sammensatte. Økonomi er absolutt en barriere, men en rekke andre barrierer må også adresseres, som forventningene til dugnadsinnsats og mangel på kjennskap til aktivitetene. Satsing på kommunikasjon er derfor viktig, og vi trenger ordninger som sikrer god oppfølging av barn og unge, som for eksempel fadderordninger i oppstartsfasen.

Som nevnt over, er det også behov for å bygge kompetanse både nasjonalt og lokalt, blant annet for å nå ut til og ta imot barn og unge med særskilte behov.

Frafall er en særlig utfordring blant ungdom og unge voksne, og vi trenger derfor også ressurser og handlingsrom som muliggjør tiltak overfor eldre målgrupper.

Samarbeidet med profesjonelle aktører

Musikklivet er basert på samarbeid og samspill mellom frivillige, amatører og profesjonelle. Dette samarbeidet må balansere frivillighetens rammebetingelser og vilkårene for profesjonelle aktører som instruktører, dirigenter, komponister og rettighetshavere.

I denne sammenhengen er blant annet et velfungerende samarbeid med TONO svært viktig for både utøverlagene og arrangørlagene i musikkfrivilligheten.

Musikkfrivilligheten er en viktig arbeidsplass for profesjonelle musikere og pedagoger, og samarbeidet med dirigenter og instruktører er i denne sammenhengen også svært viktig. Det er avgjørende å sikre videreføring av at dagens samarbeidsmodell som i stor utstrekning er basert på at profesjonelle ikke er ansatt hos musikkfrivillighetens lokale lag og foreninger.

Profesjonalisering og frivillighet

Strenger krav til blant annet økonomistyring og økende forventninger til kvalitet er både viktig og positivt, men denne utviklingen er også krevende for musikkfrivilligheten. Behovet for både veiledning fra aktører som NMR, fylkesmusikkrådene og sentral- og regionleddene i organisasjonene, så vel som for bistand fra eksterne aktører innen blant annet regnskap og juss, er derfor økende.

Denne utviklingen er både tidkrevende for tillitsvalgte og kostnadskrevende for lagene. Et resultat er blant annet økte kontingenter og deltakeravgifter. Her trengs det mer kunnskap, men offentlige aktører kan bidra med gode veiledninger og ved å legge til rette for forenkling knyttet til støtteordninger, søknader, rapportering mv.

Samarbeid med kommunen og andre offentlige aktører

For det lokale musikklivet er medvirkning og samarbeid med kommunen viktig. Dette sikrer utviklingsmuligheter og merverdi for lokalsamfunnet. Regionalt er samarbeidet mellom regionale ledd og fylkeskommunene en arena for dialog og utvikling.

Samarbeidet mellom musikkfrivilligheten og kulturskolen, skolen og SFO er særlig verdifullt lokalt, og i mange kommuner er dette samarbeidet godt etablert og velfungerende. Men dette varierer i stor grad fra kommune til kommune, og vi trenger mer innsikt, så vel som tiltak for å sikre at dette verdifulle samarbeidet utvikles og styrkes over hele landet.

Egnede lokaler, utstyr og annen infrastruktur

Tilgang på egnede lokaler til øving og fremføring er avgjørende for å utvikle musikklivet, både for enkeltutøveren, ensemblene og arrangørene, så vel som for rammebetingelsene til instruktører og dirigenter.

Kunnskapen om hva som er egnede musikklokaler er tilgjengelig gjennom arbeidet med de nasjonale og internasjonale standardene for øvingsrom og fremføringslokaler.

Hver uke utøver rundt 500 000 personer musikk i omtrent 10 000 ulike lokaler, og hele 4 av 5 lokaler som benyttes er dessverre ikke egnet til denne bruken. Vi må derfor øke kjennskapen til og bruken av gjeldende standarder som veileder både i forbindelse med planlegging, utforming og oppgradering av lokaler til musikkbruk.

Det er behov for en overordnet og helhetlig tilnærming både lokalt, regionalt og nasjonalt for å lykkes med å tilrettelegge for egnede lokaler over hele landet. Vi trenger en systematisk og samlet innsats som sikrer mer og bedre samarbeid mellom musikkfrivilligheten og offentlige aktører og institusjoner med fokus på hensiktsmessig utvikling og bruk av lokaler for både øvelser og formidling.

I denne sammenhengen har fylkesmusikkrådene og de lokale musikk- og kulturrådene både kompetanse og oversikt som er svært nyttig for det videre arbeidet på dette feltet.

Anerkjennelse og bruk av gevinster for individ og samfunn

Musikklivets samfunnsverdi er godt dokumentert blant annet i NMRs egen rapport "Verdien av musikk".

En grunnleggende forutsetning for å skape verdi og gevinster for individ og samfunn er et stabilt og givende aktivitetstilbud over tid. Dette forutsetter velfungerende lag og foreninger med gode driftsbetingelser, medlemmer som opplever mestring og trives sosialt, regelmessige øvelser i egnede lokaler og med dyktige pedagoger, muligheter for fremføring og konsertopplevelser og et løpende samarbeid med relevante deler av lokalsamfunnet.

Økonomi, finansiering og forvaltning av tilskuddsordninger

NMR har lang og omfattende erfaring fra forvaltning av tilskuddsordninger på vegne av Kulturdepartementet, og vi oppfordrer Musikkutvalget til å benytte denne kompetansen i sitt arbeid.

Som tidligere nevnt, må musikkfrivilligheten forholde seg til en jungel med støtteordninger og rammes samtidig av en betydelig underfinansiering av driften og faste aktiviteter. Mellom 6 og 10 prosent av lokallagenes drift finansieres av Frifond organisasjon, og organisasjonene har sjelden mulighet til langsiktig arbeid innenfor faste rammer.

Det er behov for å gjøre hverdagen enklere for lokallagene og for å sikre forutsigbar og tilstrekkelig finansiering av både sentralledd og lokallag, og fremover må derfor eksisterende støtteordninger styrkes fremfor å etablere nye. Som nevnt over, trenger vi derfor en helhetlig gjennomgang av tilskuddsordningene, så vel som å innhente mer kunnskap om lokallagenes finansiering.

Vi ønsker Musikkutvalget lykke til videre med arbeidet!

Med vennlig hilsen

Lise Gulbransen
generalsekretær
Norsk musikkråd

lise.gulbransen@musikk.no
99 22 70 89